

Hajótörés a Járda-szigeten

Állok a megállóban. A villamos meg nem jön.

Ott szemben, ahol a kis szigetet bal felől kerüli meg a hömpölygő aszfalttenger, a túlparton, látszik egy négyzet alakú szürke folt. Olyasformán, mint amikor egy sebről feltépik a ragtapaszt, s alatta halványabb színű a bőr. Na, ott is elütő színű a felület, bár nem a bőr, hanem a szürke beton, jelezvén, hogy onnan is valamit felszakítottak. Igen, letépték, eltávolították ifjúságom egyik emlékét és szemtanúját.

Egykor trafikos bódé állt azon a helyen, ahol én a gimnáziumba menet mindig megvásároltam a képregény-újságokat meg azokat a magazinokat, amikben együttésekről írtak. Ronda az a felület, csúf, mint egy kezeletlen seb, bár nem tudom eldönteni, hogy a szememet, a szépérezkememet zavarja, vagy az emlékeimen okozott tépés kellemetlen.

Miközben a szürke foltot nézem, igyekszem úgy állni, hogy a szatyros nő és a botos úr eltakarjon. A hosszan elnyúló járdasziget legvégén álldogálok, arccal a sínek távolban elvesző fémcsíkja felé mint hajótörött, aki azt lesi, hogy feltűnik-e hajó vagy legalább valami palack, benne üzenettel.

Csak a szemem sarkából pislogok olykor a másik irányba, hogy ott áll-e még Gáspár, s észrevett-e már.

Gáspárnál táska van. A kezében tartja, s olykor ujjával a fémcsathoz ér, s megtapintja. Idáig hallom a fém zörgését, amint a zár benyomódó része hozzáér a táska zárjának a foglalatjához. Emlékszem, 86-ban se bírta ki, hogy ne matasson a kezével. Amikor ültünk a téren, a pad támláján – mert a pad ülőkéjére csak a kispolgárok ültek, azok, akik megbékéltek a rendszerrel, elfogadták a feltételeit –, folyton a lábbelijével babrált. Kikötötte meg bekötötte a fűzöt, csomót bogozott, s mutatóujjával a bakancs szarát ütögette. Patkány mondta is neki, hogy ezt fejezze be, mert mindenki kész van attól, hogy nem tud a kezével nem babrálni, s a sörnyitót is elvette tőle, de ez a zaj engem most jobban zavart.

Éles volt és csattanó. Emlékeztetett valamire.

A szatyros nő most kicsit arrébb állt, így a profilom fedetlen maradt. Oda-pislogtam. Gáspár a zsebében matat. Vagy nem vett észre, vagy csak úgy csinál.

A villamos sehol. A távolban sincs semmi. Ellenben befutott valami. A tudatomba. Egy jelenet emléke.

Úgy rémlik, pénteki nap volt, péntekre esett 23-a – bár erre nem mernék megesküdni. Csak arra, hogy Gáspár aznap mutatta meg az új svéd bőrdzseki-jét, amit ki tudja honnan szerzett.

Patkányon bakancs, kabátján jelvények meg egy ordító énekest megjelenítő póló, Gáspáron a dzseki, olyan, ami sosem lesz egyikünknek se, arcán a szokott, gúnyos vigyor, amit úgy húzott alá a szája sarkában lógó cigi, mint a tegnapi osztályfőnöki óra legvégén Urbán tanár úr mondatát az ökölcsapása a katedrán.

– Szóval legyen eszetek. Semmi hősködés. Maradjatok otthon, a feneketeken. Akiről megtudom, hogy gyanús ügybe keveredett, az repül. Innen is meg az ország többi középiskolájából is, azt garantálom.

És itt öklével az asztalra csapott.

Természetesen nem maradtunk otthon, s én még az apám bőrkabátjának ujjára egy karszalagot is húztam. Piros-fehér-zöldet. Valami emlékmű koszorújáról ollóztam le egy darabot, megférceltem, s a közepébe egy lukat vágtam.

Hogy ezt hogy gondoltam, nem tudom. A jelenben azt nem tartom reálisnak, hogy ez a villamos valaha is befut, nemhogy azt a karszalagot. Azt a karszalagot, ott, azon a téren, középen a tátongó lukkal.

Állunk a ház előtt, mögöttünk csúszda, mászóka, homokozó.

Patkány haja frissen felnyírva, két ujsa zsebben, Gáspár az új dzsekiben, arcán gúnyos vigyor, én a karszalaggal, derékon katonai övvel.

Nézzük egymást, mustrálva, rangsorolva.

De nem én szóltam először. És nem Patkány, de Gáspár se.

– Mutassátok a személyit!

Hogy lenne az embernél személyi? Főleg 16 éves korában, bőrdzsekiben és október 23-án. De valamit azért tenni kell.

Kabátom ujját kicsit feljebb húzom, hogy a szegecs jobban látszódjék, Patkány csücsörít, ahogy a kedvenc énekesétől látta, Gáspár pedig piszkálgatja a jelvényeit, s kissé megborzong, mert azért erős szél fúj.

A két önkéntes rendőr néz, a szemekben diadal csillog, lehetnek tizennyolc, alig több mint mi. Az egyik kéz emelkedik, lassan ütésre lendül. Nagyon több akar lenni, mint mi.

Deus Ex Machina.

Azt hiszem, így nevezik. Isteni beavatkozás.

S az mindig felülről jön, az ég irányából, de legalábbis a második emeletről.

– Kisfiam, itthon felejtetted a sapkád!

Ó, az anyai szeretet! Mily mindent elsőprő erő is tud lenni.

Felnézek. Szülőanyám az ablakból lóg ki, kezében sapka. Lobogtatja, hogy a vörös bojt lengedez mint holmi bárd, mely úgy vágta le rólam a láncokat,

szegecseket és azt a karszalagot, mint lefokozáskor az őrmester ollója a szakaszvezetői válljelzést.

Talán a két önkéntes rendőr is azért kullogott el. Kit érdekel egy láncaitól-karszalagjától megfosztott kisgyerek?

Egy másodpercig csend. Hangos csend. De minden hangosnál van még hangosabb.

És akkor felcsattant. A röhögés.

- Sapka... Röhög fel Gáspár. - Otthon hagyta a sapkáját. Majd Patkányra néz, aki már szintén röhög.

- Menj fel a sapkádért! - mondja, s fogja a hasát.

Az a röhögés végighullámzott a lakótelepen, egymásnak adták a panelházak, és ezt mindenki hallotta Rákospalotától egész a messzi Kőbányáig. Ebben én biztos voltam.

Most újabb csattanás.

Megint Gáspár röhög? Vagy a táska csatját piszkálja?

Felpillantok. A villamos. Az ajtaja pont előttem nyílik.

A szatyros nő fellép, a botos úr követi őt. Gáspár is, a táska billeg a kezében, ujjával időnként a bőr felületre üt.

Bent helyet foglal. Én állok lent, majd látom, hogy rám néz. Gúnyosan. Megvetően.

Vagy talán csak a jármű üvege csillan?

Én állok. Várok.

Majd megyek a következővel.

Jó az, ha az emberek néha összejönnek

- Azok ott ketten bent ültek a kerthelységben, és valaki egyszer csak fogta magát, és pisztollyal lelőtte őket. Mind a kettőt!

Az idős nő a szatyorral egészen megdőbbent.

- Ne mondja, Hlavácsné!

A fiatalabb, akinek fején történetesen egy furcsa kalap volt, ragaszkodott az igazához.

- Bizony, hogy mondom! De a patikusné is megmondhatja. Mind a kettő a helyszínen meghalt. Valami alvilági leszámolás lehetett, vagy mi a szösz.

- Akkor azért van kinn a járőrökcsi.

- Bizony. A patikusné hívta ki őket. Szemtanú volt az eseménynél!

- Hogy mik vannak manapság - ingatta fejét az idős nő a szatyorral. - Elképesztő!

- Rossz rágondolni is - értett egyet a nézőponttal a fiatalabbik (fején azzal a furcsa kalappal.) Ott ült az a két fiatalember - olyan húsz év körül lehettek cirka - két pulóverben meg valami anorákban. A fene se gondolta volna róluk, hogy bűnözők. Most meg halott mind a kettő. Most képzelje.

- Milyen pulóver volt az, lelkecském? Tudja, az unokám is körülbelül annyi idős lehet, és most lesz szerdán a születésnapja. Képzelje, nem tudom, milyen pulóvert vegyek neki.

- Nézze, itt alul ilyen mintás, felül meg bordó. A patikusné azt mondja, most divat az ilyesmi. Bár, szerintem, az efféle bő szabású ruhadarab nem megy a farmerhez.

- Elnézést, hogy beleszólok - Safranek vagyok, a közös képviselő -, de szerintem az ilyen bő szabású ruhadarab nagyon is jól megy a farmerhez. A vejemnél voltam látogatóban az ünnepekkor, és a sógor unokaöccse pont ilyent hordott. Mondtam is a húgomnak: „Látod milyen jól áll a farmerhez ez a pulóver?” Olyan fiatalos! Igen, pontosan ezt a kifejezést használtam: „Olyan fiatalos!”.

Új szereplő jelenik meg a színen. A buszmegálló felől egy ifjú siet energikusán. Végignéz az összecsdült tömegben, a szirénázó járőr kocsin, a felállított kordonon, majd a beszélgetőkhöz lép.

- Elnézést, megtudhatnám, hogy mi folyik itt?

- Képzelje, lelkem - készségeskedett a fiatalabb nő, fején a furcsa kalappal. - Hlavácsné - a földszint kettőből - azt állítja, hogy a bordó, bő szabású pulóver nem megy a farmerhez. Hát hallott maga már ilyet? Ezzel szemben a közös képviselő úr kitart azon álláspontja mellett, hogy igenis passzol. A sógoránál látott ilyet, és még az unokahúgának is tetszett. Magának mi erről a véleménye?

- Hm - mondta a fiatalember töprengve, s egy pillanatra ujjával megvakargatta az állát. - Bevallom, kissé zavarban vagyok. Tudják, holnap lesz az érettségi találkozásom, s képzeljék el, véletlenül az én tulajdonomat is képezi egy olyanfajta ruhadarab, mint amilyenről önök épp az imént tettek említést. Egész álló nap azon töprengtem, vajon illik-e a farmeremhez? Szörnyű dilemma! El is határoztam, hogy meg fogom kérdezni valakitől. Kérem, adjanak nekem tanácsot!

- Nyugodtan felveheti, fiatalember! - szólalt meg az idősebbik nő, kezében a szatyorral. - Megkérdeztem a patikusnét, s azt mondja, nagyon jól fog állni magának. És ha ő azt mondja, akkor arra maga mérget vehet!

A fiatalember arcán széles mosoly terült szét.

- Ó, igazán köszönöm! Nem is tudják, milyen nagy kő esett le a szívemről. Most már egészen megnyugodtam. Maguk olyan kedves emberek, olyan szépen süt a nap, és olyan jól elbeszélgettünk. Mégis csak jó az, ha az emberek néha összejönnek...